Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (štvrtá komora)

z 19. novembra 2020 *

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Voľný pohyb tovaru – Spoločná organizácia trhu v odvetví ľanu a konope – Výnimky – Ochrana verejného zdravia – Vnútroštátna právna úprava, ktorá obmedzuje priemyselné spracovanie a uvádzanie konope na trh len na vlákna a semená – Kanabidiol (CBD)“

Vo veci C-663/18,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Cour d’appel d’Aix-en-Provence (Odvolací súd Aix-en-Provence, Francúzsko) z 23. októbra 2018 a doručený Súdnemu dvoru 23. októbra 2018, ktorý súvisí s trestným konaním proti:

B. S.,

C. A.,

za účasti:

Ministère public,

Conseil national de l’ordre des pharmaciens,

SÚDNY DVOR (štvrtá komora),

v zložení: predseda štvrtej komory M. Vilaras, sudcovia N. Piçarra, D. Šváby, S. Rodin (spravodajca) a K. Jürimäe,

generálny advokát: E. Tančev,

tajomník: V. Giacobbo, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 23. októbra 2019,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

– B S, v zastúpení: X. Pizarro a I. Metton, avocats,

– C A, v zastúpení: E. van Keymeulen, M. De Vallois, A. Vey a L.-M. De Roux, avocats,

– francúzska vláda, v zastúpení: A.-L. Desjonquères, C. Mosser a R. Coesme, splnomocnení zástupcovia,

* Jazyk konania: francúzština.

– grécka vláda, v zastúpení: G. Kanellopoulos a A. Vasilopoulou, splnomocnení zástupcovia,

– Európska komisia, v zastúpení: A. Lewis, M. Huttunen a M. Kaduczak, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 14. mája 2020,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článkov 34 a 36 ZFEÚ, nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1307/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa ustanovujú pravidlá priamych platieb pre poľnohospodárov na základe režimov podpory v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 637/2008 a nariadenie Rady (ES) č. 73/2009 (Ú. v. EÚ L 347, 2013, s. 608), a nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1308/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa vytvára spoločná organizácia trhov s poľnohospodárskymi výrobkami, a ktorým sa zrušujú nariadenia Rady (EHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007 (Ú. v. EÚ L 347, 2013, s. 671).

2 Tento návrh bol podaný v rámci trestného konania začatého vo Francúzsku proti B. S. a C. A. vo veci uvádzania na trh a distribúcie elektronickej cigarety s konopným olejom.

Právny rámec

Medzinárodné právo

HS a Vysvetlivky k HS

– HS

3 Rada pre colnú spoluprácu, teraz Svetová colná organizácia (WCO), bola zriadená na základe Dohovoru o zriadení rady pre colnú spoluprácu uzavretého v Bruseli 15. decembra 1950. Svetová colná organizácia (WCO) vypracovala harmonizovaný systém opisu a číselného označovania tovaru (ďalej len „HS“), ktorý bol zavedený Medzinárodným dohovorom o harmonizovanom systéme opisu a označovania tovaru uzavretým v Bruseli 14. júna 1983 a prijatým spolu s protokolom o jeho zmene a doplnkoch z 24. júna 1986 v mene Európskeho hospodárskeho spoločenstva rozhodnutím Rady 87/369/EHS zo 7. apríla 1987 (Ú. v. ES L 198, 1987, s. 1; Mim. vyd. 02/002, s. 288) (ďalej len „Dohovor o HS“).

4 Položka 2932 nomenklatúry HS, ktorá sa nachádza v jej kapitole 29 s názvom „Organické chemikálie“, znie takto:

Číselný znak	Kód HS	Opis tovaru
…		…
29.32		Heterocyklické zlúčeniny len s kyslíkatým heteroatómom (kyslíkatými heteroatómami)
…		…
		– Ostatné
	2932.95	– – Tetrahydrokannabinoly (všetky izoméry)
		– – Ostatné

5 Pod položku 5701 nomenklatúry HS, teraz jej položku 5302, patrí „pravé konope (*Cannabis sativa*) surové alebo spracované, ale nespradené, výčesky (kúdeľ) a odpady pravého konope (vrátane cupovaných alebo garnetovaných handier alebo špagátov)“.

– *Vysvetlivky k HS*

6 Vysvetlivky k HS boli vypracované v rámci WCO v súlade s ustanoveniami Dohovoru o HS.

7 V poznámke 2 ku kapitole 29 nomenklatúry HS sa uvádza:

„Kapitola 29 obsahuje v zásade len samostatne chemicky definované zlúčeniny… Samostatne chemicky definovaná zlúčenina je látkou zloženou z molekulárneho (najmä kovalentného alebo ionického) druhu, ktorej zloženie je vymedzené konštantným vzťahom medzi jej prvkami a ktorá môže byť zobrazená jediným konštrukčným diagramom. … Tieto zlúčeniny môžu obsahovať nečistoty.“ [*neoficiálny preklad*]

8 Podľa poznámky k položke 5302 nomenklatúry HS táto položka zahŕňa:

„1. surovú konopu tak, ako bola pozbieraná, odzrnená alebo neodzrnená.

2. máčanú konopu, ktorej vlákna, už čiastočne oddelené od drevnatej časti byle, sú s ňou stále ešte spojené.

3. lámanú konopu, to znamená len kúdeľ pozostávajúci zo zväzkov vlákien (textilné vlákna), ktoré niekedy presahujú dĺžku 2 m.

4. česaný alebo inak spracovaný kúdeľ z konopného vlákna na pradenie nití (ale nespradený), obvykle v podobe prameňov.

5. kúdeľ a vláknitý odpad z konope, ktorý všeobecne pochádza z drobenia, a najmä česania, ako aj odpad z konopnej priadze, získaný najmä počas pradenia alebo tkania, a konopný rozvláknený materiál, získaný rozvláknením starých lán, handier a pod. Tieto odpady sú tu zahrnuté, či už je možné ich použiť na pradenie (môžu byť potom prezentované v podobe stúh alebo knôtov), alebo nie; v druhom prípade sa používajú napríklad ako výplňové alebo tesniace materiály, alebo na výrobu papiera.“ [*neoficiálny preklad*]

Jednotný dohovor

9 Jednotný dohovor o omamných látkach z roku 1961, zmenený protokolom z roku 1972 o zmene Jednotného dohovoru o omamných látkach z roku 1961, ktorý bol uzavretý v New Yorku 30. marca 1961 (*Zbierka zmlúv Organizácie Spojených národov*, zv. 520, č. 7515, ďalej len „Jednotný dohovor"), vo svojom článku 1 stanovuje:

„1. Pokiaľ nie je výslovne ustanovené inak alebo pokiaľ okolnosť nevyžaduje niečo iné, na všetky ustanovenia tohto Dohovoru sa aplikujú tieto definície:

…

b) výraz ‚konope' označuje kvitnúci alebo plodonosný vrcholček rastliny konopí (s výnimkou zŕn a listov, ktoré nemajú vrcholčeky), z ktorého živica nebola vylúčená, bez ohľadu na jeho použitie.

c) výraz ‚rastlina konope' označuje každú rastlinu z čeľade *Cannabis*.

…

j) výraz ‚omamné látky' označuje každú látku Zoznamu I a II

bez ohľadu na to, či je prírodná alebo syntetická.

…"

10 Zoznam omamných látok v zozname I toho istého dohovoru zahŕňa konope, živicu konope, výťažky a tinktúry z konope.

Dohovor o psychotropných látkach

11 Dohovor z roku 1971 o psychotropných látkach uzavretý vo Viedni 21. februára 1971 (*Zbierka zmlúv Organizácie Spojených národov*, zv. 1019, č. 14956, ďalej len „Dohovor o psychotropných látkach") vo svojom článku 1 písm. e) stanovuje:

„Pokiaľ nie je výslovne stanovené inak alebo ak kontext vyžaduje, aby to bolo inak, majú nasledujúce výrazy v tomto dohovore tieto významy:

…

e) ‚psychotropná látka' znamená každú látku, či už prírodnú alebo syntetickú, alebo prírodný výrobok zoznamu I, II, III alebo IV [tohto dohovoru]."

Právo Únie

Rámcové rozhodnutie 2004/757/SVV

12 Rámcové rozhodnutie Rady 2004/757/SVV z 25. októbra 2004, ktorým sa stanovujú minimálne ustanovenia o znakoch skutkových podstát trestných činov a trestov v oblasti nezákonného obchodu s drogami (Ú. v. EÚ L 335, 2004, s. 8) vo svojom článku 1 stanovuje:

„Na účely tohto rámcového rozhodnutia:

1. ‚drogy' sú akékoľvek látky, na ktoré sa vzťahujú tieto dohovory Organizácie Spojených národov:
   a) [Jednotný dohovor],
   b) [Dohovor o psychotropných látkach]. Tiež zahŕňa látky, ktoré podliehajú kontrole podľa jednotnej akcie 97/396/SVV zo 16. júna 1997 [prijatej Radou na základe článku K.3 Zmluvy o Európskej únii], ktorá sa týka výmeny informácií, hodnotenia rizika a kontroly nových syntetických drog [(Ú. v. EÚ L 167, 1997, s. 1; Mim. vyd. 19/001, s. 70)]."

13 Podľa článku 2 ods. 1 písm. a) rámcového rozhodnutia 2004/757 každý členský štát prijme nevyhnutné opatrenia, ktorými zabezpečí trestnosť týchto úmyselných skutkov, pokiaľ nie sú povolené: výroba, zhotovenie, získavanie, príprava, ponuka, ponuka na predaj, distribúcia, predaj, dodanie za akýchkoľvek podmienok, sprostredkovanie, odoslanie, odoslanie tranzitom, preprava, dovoz alebo vývoz drog. Článok 2 ods. 2 tohto rámcového rozhodnutia spresňuje, že skutky uvedené v odseku 1 nespadajú do rozsahu pôsobnosti tohto rámcového rozhodnutia v prípade, ak sa ich páchatelia dopustia výlučne pre svoju osobnú spotrebu v zmysle vnútroštátneho práva.

Dohovor, ktorým sa vykonáva Schengenská dohoda

14 Dohovor, ktorým sa vykonáva Schengenská dohoda zo 14. júna 1985 uzatvorená medzi vládami štátov hospodárskej únie Beneluxu, Spolkovej republiky Nemecko a Francúzskej republiky o postupnom zrušení kontrol na ich spoločných hraniciach (Ú. v. ES L 239, 2000, s. 19; Mim. vyd. 19/002, s. 9), podpísaný v Schengene 19. júna 1990, a ktorý nadobudol platnosť 26. marca 1995, ďalej len „Dohovor, ktorým sa vykonáva Schengenská dohoda", je súčasťou schengenského acquis, ako je uvedené v článku 1 ods. 2 rozhodnutia Rady 1999/435/ES z 20. mája 1999 o určení schengenského acquis na účely stanovenia právneho základu pre všetky ustanovenia alebo rozhodnutia, ktoré tvoria toto acquis, v súlade s ustanoveniami Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva a Zmluvy o Európskej únii (Ú. v. ES L 176, 1999, s. 1; Mim. vyd. 19/001, s. 136).

15 Článok 71 ods. 1 tohto dohovoru stanovuje, že zmluvné strany sa zaväzujú, že so zreteľom na existujúce Dohovory Spojených národov príjmu všetky nevyhnutné opatrenia týkajúce sa priameho alebo nepriameho predaja návykových a psychotropných látok každého druhu, vrátane *Cannabisu* a vlastnenia týchto látok s cieľom predaja alebo vývozu, ktoré budú potrebné k zamedzeniu nedovoleného obchodu s omamnými látkami.

Nariadenie č. 1307/2013

16 Článok 1 ods. 1 písm. a) nariadenia č. 1307/2013 znie:

„Týmto nariadením sa ustanovujú:

a) spoločné pravidlá pre platby poskytované priamo poľnohospodárom na základe režimov podpory uvedených v prílohe I (ďalej len ‚priame platby')."

17 Podľa článku 4 ods. 1 písm. d) tohto nariadenia:

„Na účely tohto nariadenia sa uplatňujú tieto vymedzenia pojmov:

…

d) ‚poľnohospodárske výrobky' sú produkty, s výnimkou produktov rybárstva, uvedené v prílohe I k zmluvám a bavlna."

18 Článok 32 ods. 6 tohto nariadenia stanovuje:

„Plochy využívané na pestovanie konope sa považujú za hektáre, na ktoré možno poskytnúť podporu, len ak obsah tetrahydrokanabinolu používaných odrôd nepresahuje 0,2 %."

19 Článok 35 ods. 3 toho istého nariadenia stanovuje:

„V záujme ochrany verejného zdravia je [Európska] komisia splnomocnená prijímať delegované akty v súlade s článkom 70 ustanovujúce pravidlá podmieňujúce poskytnutie platby používaním certifikovaných osív určitých odrôd konope a postup určovania odrôd konope a overovania obsahu tetrahydrokanabinolu v nich podľa článku 32 ods. 6."

Nariadenie č. 1308/2013

20 Článok 1 ods. 1 a 2 nariadenia č. 1308/2013 stanovuje:

„1. Týmto nariadením sa vytvára spoločná organizácia trhov s poľnohospodárskymi výrobkami, to znamená so všetkými výrobkami uvedenými v prílohe I k zmluvám s výnimkou produktov rybolovu a akvakultúry definovaných v legislatívnych aktoch Únie o spoločnej organizácii trhov s produktmi rybolovu a akvakultúry.

2. Poľnohospodárske výrobky vymedzené v odseku 1 sa rozdeľujú do týchto sektorov uvedených v príslušných častiach prílohy I:

…

h) ľan a konope, časť VIII;

…"

21 Príloha I časť VIII tohto nariadenia uvádza v zozname výrobkov, na ktoré sa vzťahuje jeho článok 1 ods. 2, najmä „Pravé konope (*Cannabis sativa L.*), surové alebo spracované, ale nespradené; kúdeľ a odpad z pravého konope (vrátane odpadu z priadze a trhaného materiálu)".

22 Článok 189 tohto nariadenia obsahujúci osobitné ustanovenia týkajúce sa dovozu konope stanovuje:

„1. Tieto výrobky možno dovážať do Únie, iba ak sú splnené tieto podmienky:

a) surové pravé konope, na ktoré sa vzťahuje číselný znak KN 5302 10 00 a ktoré spĺňa podmienky ustanovené v článku 32 ods. 6 a v článku 28 ods. 3 [35 ods. 3 – *neoficiálny preklad*] nariadenia [č. 1307/2013];

b) semená odrôd konope určené na siatie, na ktoré sa vzťahuje číselný znak KN ex 1207 99 20 a ku ktorým je priložený dôkaz, že hladina tetrahydrokanabinolu príslušnej odrody neprekračuje hladinu stanovenú v súlade s článkom 32 ods. 6 a článkom 35 ods. 3 nariadenia [č. 1307/2013];

c) konopné semená na iný účel ako siatie, na ktoré sa vzťahuje číselný znak KN 1207 99 91 a ktoré dovážajú len dovozcovia oprávnení členským štátom, aby sa zaistilo, že takéto semená nie sú určené na siatie.

2. Tento článok sa uplatňuje bez toho, aby boli dotknuté reštriktívnejšie pravidlá, ktoré členské štáty prijali v súlade so ZFEÚ a povinnosťami podľa [Dohody o poľnohospodárstve (Ú. v. ES L 336, 1994, s. 22), uvedenej v prílohe 1A Dohody o založení Svetovej obchodnej organizácie (Ú. v. ES L 336, 1994, s. 3), schválenej v mene Európskeho spoločenstva článkom 1 ods. 1 prvou zarážkou rozhodnutia Rady 94/800/ES z 22. decembra 1994 týkajúceho sa uzavretia dohôd v mene Európskeho spoločenstva, pokiaľ ide o záležitosti v rámci jeho kompetencie, ku ktorým sa dospelo na Uruguajskom kole multilaterálnych rokovaní (1986 – 1994) (Ú. v. ES L 336, 1994, s. 1; Mim. Vyd. 11/021, s. 80)].“

Francúzske právo

Zákonník verejného zdravia

23 Článok L. 5132-1 Zákonníka verejného zdravia v znení uplatniteľnom na spor vo veci samej (ďalej len „Zákonník verejného zdravia“) stanovuje:

„Za jedovaté látky sa považujú:

…

2. omamné látky,

3. psychotropné látky,

…

Pod pojmom ‚látky‘ sa rozumejú chemické prvky a ich zlúčeniny tak, ako sa vyskytujú v prírode alebo tak, ako sú priemyselne vyrábané, ktoré prípadne obsahujú všetky prísady potrebné na ich uvedenie na trh.

…“

24 Článok L. 5132-8 prvý odsek Zákonníka verejného zdravia stanovuje:

„Produkcia, výroba, preprava, dovoz, vývoz, držba, ponuka, prevod, nadobúdanie a použitie rastlín, látok alebo prípravkov klasifikovaných ako jedovaté podlieha podmienkam stanoveným dekrétmi Štátnej rady [(Francúzsko)].“

25 Článok R. 5132-86 Zákonníka verejného zdravia stanovuje:

„I. – Zakazuje sa produkcia, výroba, preprava, dovoz, vývoz, držba, ponuka, prevod, nadobúdanie alebo použitie:

1. konope, jeho rastliny a živice, výrobkov, ktoré ich obsahujú alebo výrobkov, ktoré sú získané z konope, z jeho rastliny alebo živice;

2. tetrahydrokanabinolov, s výnimkou delta 9-tetrahydrokanabinolu, ich esterov, éterov, solí, ako aj solí uvedených derivátov a výrobkov, ktoré ich obsahujú.

II. – Výnimky z vyššie uvedených ustanovení možno udeliť na účely výskumu a kontroly, ako aj výroby derivátov povolených generálnym riaditeľom Agence nationale de sécurité du médicament et des produits de santé (Národná agentúra pre bezpečnosť liekov a zdravotníckych výrobkov, Francúzsko).

Pestovanie, dovoz, vývoz a priemyselné a obchodné používanie odrôd konope bez omamných vlastností alebo výrobkov obsahujúcich tieto odrody možno povoliť na základe návrhu generálneho riaditeľa agentúry, vyhláškou ministrov zodpovedných za poľnohospodárstvo, dane, priemysel a zdravie.“

Vyhláška z 22. augusta 1990

26 Článok 1 vyhlášky z 22. augusta 1990 o uplatňovaní článku R. 5132-86 Zákonníka verejného zdravia pre konope (JORF zo 4. októbra 1990, s. 12041), v znení uplatniteľnom na spor vo veci samej (ďalej len „vyhláška z 22. augusta 1990“), stanovuje:

„V zmysle článku R. 5181 uvedeného zákonníka je povolené pestovanie, dovoz, vývoz a priemyselné a obchodné využívanie (vlákna a semená) odrôd *Cannabis sativa L.*, ktoré spĺňajú tieto kritériá:

– obsah delta 9-tetrahydrokanabinolu týchto odrôd nepresahuje 0,20 %,

– stanovenie obsahu delta 9-tetrahydrokanabinolu a odber vzoriek na účely tohto určenia sa vykonajú podľa metódy Spoločenstva stanovenej v prílohe.

…“

Obežník z 23. júla 2018

27 V obežníku ministerstva spravodlivosti z 23. júla 2018, ktorého predmetom je právny režim uplatniteľný na zariadenia ponúkajúce na predaj verejnosti výrobky pochádzajúce z konope (coffee shops) (2018/F/0069/FD2) (ďalej len „obežník z 23. júla 2018“), sa vyhláška z 22. augusta 1990 vykladá takto:

„Pestovanie konope, jeho dovoz, vývoz a použitie sú povolené len vtedy, ak:

– rastlina pochádza z jednej z odrôd *Cannabis sativa L.* upravených vyhláškou [z 22. augusta 1990],

– sa používajú iba vlákna a semená rastliny,

– samotná rastlina obsahuje menej ako 0,20 % delta9-tetrahydrokanabinolu.

Na rozdiel od tvrdenia, ktoré v niektorých prípadoch uvádzajú zariadenia ponúkajúce na predaj výrobky na báze kanabidiolu, povolený obsah delta9-tetrahydrokanabinolu vo výške 0,20 % sa uplatňuje na rastlinu konope, a nie na hotový výrobok, ktorý z nej pochádza.

…

Je potrebné spresniť, že kanabidiol sa nachádza hlavne v listoch a kvetoch rastliny, a nie vo vláknach a semenách. Za súčasného stavu uplatniteľnej právnej úpravy sa v dôsledku toho extrakcia kanabidiolu za podmienok, ktoré sú v súlade so Zákonníkom verejného zdravia, nezdá byť možná.

…“

Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka

28 B. S. a C. A. sú bývalými riaditeľmi Catlab SAS, spoločnosti založenej v roku 2014 s cieľom uvádzať na trh Kanavape, kitov alpha-cat na účely analýzy kvality kanabidiolu (CBD) a konopného oleja. Kanavape je elektronickou cigaretou, ktorej kvapalina obsahuje CBD a ktorej distribúcia mala prebiehať prostredníctvom internetu a siete predajcov elektronických cigariet. CBD je vo všeobecnosti výťažok z *Cannabis sativa* alebo konope pravej, keďže táto odroda ho prirodzene obsahuje vo zvýšenej miere a súčasne obsahuje nízku úroveň tetrahydrokanabinolu (ďalej len „THC“).

29 CBD používaný v Kanavape bol vyrobený v Českej republike s použitím rastliny *Cannabis sativa* ako celku, ktorá bola tiež vypestovaná na mieste. Do Francúzska ho doviezla Catlab, ktorá ho dávala do náplní elektronických cigariet.

30 V nadväznosti na komunikačnú kampaň na podporu uvedenia Kanavape na trh, ktorú viedla Catlab v roku 2014, bolo začaté vyšetrovanie a bol podaný návrh na Agence nationale de sécurité du médicament et des produits de santé (Národná agentúra pre bezpečnosť liekov a zdravotníckych výrobkov) (ANSM).

31 Laboratórium ANSM analyzovalo náplne Kanavape nachádzajúce sa na trhu a aj keď bolo možné konštatovať značné rozdiely, pokiaľ ide o mieru koncentrácie CBD v náplniach, úroveň THC prítomného v skúmaných výrobkoch bola stále nižšia ako zákonne stanovená hranica. V júli 2016 ANSM v nadväznosti na stretnutie jej komisie pre omamné a psychotropné látky oznámila, že Kanavape nepovažuje za „liek“.

32 Rozsudkom z 8. januára 2018 Tribunal correctionnel de Marseille (Trestný súd Marseille, Francúzsko) uznal B. S. a C. A. za vinných najmä zo spáchania viacerých trestných činov, vrátane tých, ktoré porušujú právnu úpravu týkajúcu sa jedovatých látok. Obžalovaným vo veci samej bol uložený trest odňatia slobody v trvaní 18 a 15 mesiacov s podmienečným odkladom, ako aj peňažný trest vo výške 10 000 eur pre každého z nich. V adhéznom konaní im bola spoločne a nerozdielne uložená povinnosť zaplatiť 5 000 eur ako náhradu škody, ktorá bola spôsobená Conseil national de l’ordre des pharmaciens (Národná rada lekárnikov) (CNOP), a 600 eur na základe Trestného poriadku.

33 Obžalovaní vo veci samej podali 11. a 12. januára 2018 proti tomuto rozsudku odvolanie na Cour d’appel d’Aix-en-Provence (Odvolací súd Aix-en-Provence, Francúzsko). Pred vnútroštátnym súdom predovšetkým tvrdia, že zákaz uvádzania na trh CBD pochádzajúceho z rastliny *Cannabis sativa* ako celku je v rozpore s právom Únie.

34 Vnútroštátny súd vysvetľuje, že CBD zrejme nemá „preukázané psychoaktívne účinky“. Poznamenáva totiž, že Svetová zdravotnícka organizácia (WHO) v správe z roku 2017 odporučila vyradiť ho zo zoznamu dopingových výrobkov, že CBD nie je ako taký uvedený v Jednotnom dohovore, že ANSM 25. júna 2015 dospela k záveru, že neexistujú dostatočné údaje na to, aby bol klasifikovaný ako „škodlivý“, a nakoniec, že znalec ustanovený v rámci trestného vyšetrovania, ktoré viedlo k stíhaniu žalobcov vo veci samej, dospel k záveru, že má „slabý alebo nijaký účinok na centrálny nervový systém“. Okrem toho CBD sa výslovne neuvádza ani v textoch, ktoré sa majú vzťahovať na priemyselné konope, ani v textoch, ktoré sa týkajú omamných konopí.

35 Keďže však CBD prítomný v Kanavape pochádza z rastliny *Cannabis sativa* ako celku, musí sa považovať za výrobok pochádzajúci z iných častí tejto rastliny než semená a vlákna, ktorého uvádzanie na trh podľa článku 1 vyhlášky z 22. augusta 1990, tak ako ho vykladá obežník z 23. júla 2018, nie je povolené.

36 V tomto kontexte sa vnútroštátny súd pýta na súlad tohto ustanovenia s právom Únie, a uvádza, že „pravé konope (*Cannabis sativa*) surové alebo spracované, ale nespradené, výčesky (kúdeľ) a odpady pravého konope (vrátane cupovaných alebo garnetovaných handier alebo špagátov)“ sa nachádza

v kapitole 57 nomenklatúry HS, na ktorú odkazuje príloha I k Zmluvám, a preto by sa malo považovať za poľnohospodársky výrobok v zmysle článku 38 ZFEÚ, ktorý vytvára vnútorný trh založený na voľnom pohybe tovaru.

37 Domnieva sa, že keďže úroveň THC v konope legálne predávanej v iných členských štátoch je nižšia ako 0,2 %, ako je to v konaní vo veci samej, CBD nemôže byť kvalifikovaný ako „omamná látka“. Podľa rozsudkov z 26. októbra 1982, Wolf (221/81, EU:C:1982:363), ako aj z 28. marca 1995, Evans Medical a Macfarlan Smith (C-324/93, EU:C:1995:84), totiž takúto kvalifikáciu môže mať len výrobok, ktorého škodlivosť je preukázaná alebo všeobecne uznávaná a ktorého dovoz a uvádzanie na trh je zakázané vo všetkých členských štátoch.

38 Okrem toho sa vnútroštátny súd domnieva, že nariadenia č. 1307/2013 a 1308/2013 sú uplatniteľné na konope.

39 Navyše, hoci článok 189 nariadenia č. 1308/2013 povoľuje dovoz surových konopí za určitých podmienok a stanovuje obmedzenia týkajúce sa určitých semien, tento článok 189 „sa uplatňuje bez toho, aby boli dotknuté reštriktívnejšie pravidlá, ktoré členské štáty prijali v súlade so Zmluvou [o FEÚ] a povinnosťami podľa [Dohody o poľnohospodárstve, uvedenej v prílohe 1A Dohody o založení Svetovej obchodnej organizácie]“.

40 V tejto súvislosti sa vnútroštátnemu súdu zdá, že kumulatívne podmienky stanovené Súdnym dvorom na to, aby sa vnútroštátne opatrenie „reštriktívnejšie“ v zmysle uvedeného článku 189 považovalo za opatrenie v súlade so Zmluvou o FEÚ, nie sú splnené.

41 Cieľ verejného zdravia sa mu totiž zdá byť zohľadnený už v nariadení č. 1308/2013 v rozsahu, v akom toto nariadenie obmedzuje svoju pôsobnosť len na odrody poskytujúce záruky týkajúce sa obsahu omamných látok, a stanovuje jednak obmedzenie týkajúce sa semien a jednak úroveň 0,2 % pre obsah THC v konope.

42 Okrem toho sa mu nezdá, že by sa zásada proporcionality mohla uplatňovať, keďže v obežníku z 23. júla 2018 sa Francúzska republika na účely odôvodnenia zákazu CBD prírodného pôvodu odvoláva na zákaz, ktorý sa nemôže rozšíriť na uvádzanie na trh syntetického CBD s rovnakými charakteristikami a účinkami.

43 Za týchto okolností Cour d’appel d’Aix-en-Provence (Odvolací súd Aix-en-Provence) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Majú sa nariadenia č. 1307/2013 a 1308/2013, ako aj zásada voľného pohybu tovaru, vykladať tak, že výnimky zavedené vyhláškou z 22. augusta 1990 tým, že obmedzujú pestovanie pravej konopy, jej priemyselné spracovanie a jej uvedenie na trh, len na vlákno a semená, zavádzajú obmedzenie, ktoré nie je v súlade s právom [Únie]?“

O prejudiciálnej otázke

44 Hoci vnútroštátny súd v znení svojej otázky uvádza obmedzenie „pestovania pravej konopy, jej priemyselného spracovania a jej uvedenia na trh, len na vlákno a semená“, z jeho vysvetlení vyplýva, že položená otázka môže byť relevantná pre vec samu iba v rozsahu, v akom sa týka súladu vnútroštátnej právnej úpravy, ktorá zakazuje uvádzanie CBD na trh, ak je extrahovaný z rastliny *Cannabis sativa* ako celku, a nielen z jej samotných vlákien a semien, s právom Únie.

45 Preto sa treba domnievať, že vnútroštátny súd sa svojou otázkou v podstate pýta, či sa nariadenia č. 1307/2013 a 1308/2013, ako aj články 34 a 36 ZFEÚ majú vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnej právnej úprave v rozsahu, v akom zakazuje uvádzanie CBD na trh, ak je extrahovaný z rastliny *Cannabis sativa* ako celku, a nielen z jej samotných vlákien a semien.

O výklade nariadení č. 1307/2013 a 1308/2013

46 Rozsah pôsobnosti nariadenia č. 1308/2013 je definovaný v článku 1 ods. 1 tohto nariadenia tak, že vytvára spoločnú organizáciu trhov s poľnohospodárskymi výrobkami, to znamená so všetkými výrobkami uvedenými v prílohe I k Zmluvám s výnimkou produktov rybolovu a akvakultúry definovaných v legislatívnych aktoch Únie o spoločnej organizácii trhov s produktmi rybolovu a akvakultúry.

47 Ak ustanovenia nariadenia č. 1307/2013 odkazujú na poľnohospodárske výrobky, týkajú sa podľa článku 4 ods. 1 písm. d) tohto nariadenia produktov, s výnimkou produktov rybárstva, uvedených v prílohe I k zmluvám a bavlny.

48 V tejto súvislosti treba spresniť, že príloha I Zmlúv, na ktorú odkazujú tieto ustanovenia, obsahuje najmä odkaz na položku 5701 nomenklatúry HS, teraz jej položku 5302. Do tejto položky patrí „pravé konope (*Cannabis sativa*) surové alebo spracované, ale nespradené, výčesky (kúdeľ) a odpady pravého konope (vrátane cupovaných alebo garnetovaných handier alebo špagátov)“.

49 Podľa vysvetliviek ku KN, ktoré prispievajú významným spôsobom k výkladu rozsahu rozličných sadzobných položiek, ktoré ale nie sú právne záväzné (rozsudok z 13. septembra 2018, Vision Research Europe, C-372/17, EU:C:2018:708, bod 23), položka 5302 sa vzťahuje na „surovú konopu tak, ako bola pozbieraná, odzrnenú alebo neodzrnenú“, „máčanú konopu, ktorej vlákna, už čiastočne oddelené od drevnatej časti byle, sú s ňou stále ešte spojené“, „lámanú konopu, to znamená len kúdeľ pozostávajúci zo zväzkov vlákien (textilné vlákna), ktoré niekedy presahujú dĺžku 2 m“, „česaný alebo inak spracovaný kúdeľ z konopného vlákna na pradenie nití (ale nespradený), obvykle v podobe prameňov“, a „kúdeľ a vláknitý odpad z konope“.

50 C. A. tvrdil bez toho, aby to ostatné subjekty v konaní na Súdnom dvore spochybnili, že CBD, o ktorý ide vo veci samej, bol extrahovaný z rastliny *Cannabis sativa* ako celku postupom extrahovania oxidom uhličitým (CO_2).

51 Tento produkt tak nepredstavuje, ako uviedol generálny advokát v bode 35 svojich návrhov, ani surovú konopu, keďže táto bola pozbieraná, ani máčanú alebo lámanú konopu, ani kúdeľ, keďže proces extrahovania nevyžaduje oddelenie vlákien od zvyšku rastliny.

52 Na rozdiel od toho, čo tvrdia obžalovaní vo veci samej, sa v dôsledku toho treba domnievať, že CBD extrahovaný z rastliny *Cannabis sativa* ako celku nemôže byť považovaný za patriaci do položky 5701 nomenklatúry HS, teraz jej položky 5302, uvedenej v prílohe I Zmlúv.

53 Treba však poznamenať, že kapitola 29 nomenklatúry HS zahŕňa organické chemikálie a že jej položka 2932 preberá heterocyklické zlúčeniny len s kyslíkatým heteroatómom (kyslíkatými heteroatómami), medzi ktoré patrí najmä THC, čo je kanabinoid, akým je CBD.

54 Podľa Vysvetliviek k HS patria do kapitoly 29 nomenklatúry HS samostatne definované chemické zlúčeniny, pričom ide o látky pozostávajúce z molekulárneho druhu, ich zloženie je vymedzené konštantným vzťahom medzi jeho prvkami, môžu byť zobrazené jediným štrukturálnym diagramom a môžu obsahovať nečistoty.

55 V rozsahu, v akom je výrobok, o ktorý ide vo veci samej, prezentovaný tak, že s výnimkou nečistôt nezahŕňa nijakú inú zlúčeninu ako CBD, patrí do položky 2932 nomenklatúry HS.

56 Z vyššie uvedeného vyplýva, že vzhľadom na to, že zoznam poľnohospodárskych výrobkov uvedených v prílohe I Zmlúv neuvádza položku 2932 nomenklatúry HS, CBD prítomný v rastline *Cannabis sativa* ako celku nemožno považovať za poľnohospodársky výrobok, a preto ho nemožno považovať za výrobok, na ktorý sa vzťahujú nariadenia č. 1307/2013 a 1308/2013.

57 Ako totiž uviedol generálny advokát v bode 36 svojich návrhov, tieto nariadenia sa uplatňujú len na výrobky uvedené v článku 4 ods. 1 písm. d) nariadenia č. 1307/2013 a článku 1 ods. 1 nariadenia č. 1308/2013.

58 Za týchto podmienok treba dospieť k záveru, že nariadenia č. 1307/2013 a 1308/2013 sa majú vykladať v tom zmysle, že sa neuplatňujú na CBD.

O výklade článkov 34 a 36 ZFEÚ

59 Na úvod treba pripomenúť, že vzhľadom na to, že škodlivosť omamných látok, vrátane tých, ktoré sú vyrobené z konopy, ako je napríklad *Cannabis*, je vo všeobecnosti uznaná, ich uvádzanie na trh je zakázané vo všetkých členských štátoch s výnimkou prísne kontrolovaného predaja s cieľom ich využitia na lekárske alebo vedecké účely (rozsudok zo 16. decembra 2010, Josemans, C-137/09, EU:C:2010:774, bod 36).

60 Táto právna situácia je v súlade s rôznymi medzinárodnými nástrojmi, na ktorých členské štáty spolupracovali alebo ku ktorým pristúpili, akými sú Jednotný dohovor a Dohovor o psychotropných látkach. Opatrenia stanovené týmito dohovormi boli následne posilnené a doplnené Dohovorom Organizácie Spojených národov proti nedovolenému obchodovaniu s omamnými a psychotropnými látkami uzavretým vo Viedni 20. decembra 1988 (*Zbierka zmlúv Organizácie Spojených národov*, zv. 1582, č. 1-27627), ktorého zmluvnými stranami sú všetky členské štáty, ako aj Únia. Uvedená právna situácia je tiež odôvodnená z hľadiska práva Únie, konkrétne rámcového rozhodnutia 2004/757 a článku 71 ods. 1 Dohovoru, ktorým sa vykonáva Schengenská dohoda (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 16. decembra 2010, Josemans, C-137/09, EU:C:2010:774, body 37 až 40).

61 Z toho vyplýva, že na omamné látky, ktoré sa nenachádzajú v obehu prísne kontrolovanom príslušnými orgánmi s cieľom ich použitia na lekárske a vedecké účely, sa na základe ich samotnej povahy vzťahuje zákaz dovozu a predaja na území všetkých členských štátov (rozsudok zo 16. decembra 2010, Josemans, C-137/09, EU:C:2010:774, bod 41).

62 Keďže je zakázané začlenenie omamných látok, ktoré nie sú súčasťou takého obehu, ktorý je pod prísnou kontrolou, do hospodárskeho a obchodného obehu Únie, osoby, ktoré uvádzajú tieto výrobky na trh, sa nemôžu dovolávať uplatnenia slobôd pohybu alebo zásady zákazu diskriminácie, pokiaľ ide o činnosť spočívajúcu v uvádzaní *Cannabisu* na trh (rozsudok zo 16. decembra 2010, Josemans, C-137/09, EU:C:2010:774, bod 42).

63 Treba preto určiť, či CBD dotknutý vo veci samej predstavuje omamnú látku v zmysle judikatúry citovanej v bodoch 59 až 62 tohto rozsudku.

64 V tomto ohľade treba uviesť, že na túto látku sa nevzťahuje Dohovor o psychotropných látkach ani jednotná akcia 97/396, na ktoré odkazuje článok 1 bod 1 písm. b) rámcového rozhodnutia 2004/757.

65 Treba tak určiť, či sa na CBD, o ktorý ide vo veci samej, vzťahuje Jednotný dohovor, na ktorý odkazuje článok 1 bod 1 písm. a) rámcového rozhodnutia 2004/757 a na ktorý tiež odkazuje článok 71 ods. 1 Dohovoru, ktorým sa vykonáva Schengenská dohoda.

66 Pokiaľ ide o výklad medzinárodného dohovoru, akým je Jednotný dohovor, treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry sa má medzinárodná zmluva vykladať v závislosti od jej znenia, ako aj s prihliadnutím na jej ciele. Články 31 Viedenského dohovoru z 23. mája 1969 o zmluvnom práve (Zbierka zmlúv Organizácie spojených národov, zv. 1155, s. 331) a Viedenského dohovoru z 21. marca 1986 o zmluvnom práve medzi štátmi a medzinárodnými organizáciami alebo medzi medzinárodnými organizáciami (*Úradné dokumenty konferencie Organizácie spojených národov o zmluvnom práve medzi štátmi a medzinárodnými organizáciami alebo medzi medzinárodnými organizáciami*, zv. II, s. 91), ktoré dali medzinárodnému obyčajovému právu v danej oblasti formálnu podobu, v tejto súvislosti stanovujú, že zmluva sa musí vykladať dobromyseľne, v súlade s obvyklým významom, ktorý sa dáva výrazom v zmluve v ich celkovej súvislosti, a takisto s prihliadnutím na predmet a účel zmluvy (pozri v tomto zmysle rozsudok z 10. januára 2006, IATA a ELFAA, C-344/04, EU:C:2006:10, bod 40).

67 Z preambuly Jednotného dohovoru vyplýva, že zmluvné strany, vedené starosťou o fyzické a morálne zdravie ľudstva, si najmä uvedomujú svoju povinnosť predchádzať drogovej závislosti a bojovať proti nej.

68 Podľa článku 1 ods. 1 písm. j) Jednotného dohovoru pojem „omamná látka“ označuje každú látku Zoznamu I a II tohto dohovoru bez ohľadu na to, či je prírodná, alebo syntetická. V zozname I uvedeného dohovoru sa nachádzajú najmä konope, živica konopy, ako aj výťažky a tinktúry z konopy.

69 Okrem toho pojmy „konope“ a „rastlina konope“ sú definované v článku 1 ods. 1 písm. b) a c) Jednotného dohovoru ako „kvitnúci alebo plodonosný vrcholček rastliny konopí (s výnimkou zŕn a listov, ktoré nemajú vrcholčeky), z ktorého živica nebola vylúčená, bez ohľadu na jeho použitie“, a ako „každú rastlinu z čeľade *Cannabis*“.

70 V prejednávanej veci zo skutočností uvedených v spise, ktorý má Súdny dvor k dispozícii, vyplýva, že CBD dotknutý vo veci samej je extrahovaný z rastliny *Cannabis sativa* ako celku, a nielen zo semien a listov tejto rastliny, s výnimkou jej kvitnúcich alebo plodonosných vrcholčekov.

71 Za týchto podmienok je pravda, že doslovný výklad ustanovení Jednotného dohovoru by mohol viesť k záveru, že v rozsahu, v akom je CBD extrahovaný z rastliny čeľade *Cannabis* a v akom sa táto rastlina používa v celku, vrátane jej kvitnúcich alebo plodonosných vrcholčekov, CBD predstavuje výťažok z konopy v zmysle zoznamu I tohto dohovoru a v dôsledku toho „omamnú látku“ v zmysle článku 1 ods. 1 písm. j) toho istého dohovoru.

72 Treba však uviesť, že zo skutkových okolností, ktoré má Súdny dvor k dispozícii a ktoré sú zhrnuté v bode 34 tohto rozsudku, vyplýva, že sa nezdá, že by CBD, o ktorý ide vo veci samej, mal psychotropný účinok a škodlivý účinok na ľudské zdravie na základe dostupných vedeckých údajov. Okrem toho podľa tých istých okolností uvedených v spise odroda *Cannabis*, z ktorej bola táto látka extrahovaná a ktorá bola legálne pestovaná v Českej republike, má obsah THC nepresahujúci 0,2 %.

73 Ako však vyplýva z bodu 67 tohto rozsudku, Jednotný dohovor je založený najmä na cieli ochrany fyzického a morálneho zdravia ľudstva. Tento cieľ je v dôsledku toho potrebné zohľadniť pri výklade ustanovení tohto dohovoru.

74 Takýto prístup platí o to viac, že zo znenia komentárov k Jednotnému dohovoru uverejnených Organizáciou Spojených národov týkajúcich sa definície „konope“ na účely tohto dohovoru vyplýva záver, že vzhľadom na cieľ a všeobecný zmysel uvedeného dohovoru je táto definícia neoddeliteľne spojená so stavom vedeckých poznatkov o škodlivosti výrobkov odvodených z konopy na ľudské zdravie. Na ilustráciu, z týchto komentárov najmä vyplýva, že vylúčenie z definície konopy uvedenej

v článku 1 ods. 1 písm. b) toho istého dohovoru kvitnúceho alebo plodonosného vrcholčeka rastliny, z ktorého živica bola vylúčená, je odôvodnené okolnosťou, že tieto vrcholčeky obsahujú iba úplne zanedbateľné množstvo psychoaktívnej zložky.

75 Vzhľadom na tieto skutočnosti, ktorých overenie prináleží vnútroštátnemu súdu, je potrebné konštatovať, že keďže CBD neobsahuje psychoaktívnu zložku za súčasného stavu vedeckých poznatkov pripomenutých v bode 34 tohto rozsudku, bolo by v rozpore s cieľom a všeobecným duchom Jednotného dohovoru zahrnúť ho do definície „omamných látok“ v zmysle tohto dohovoru ako výťažok z konopy.

76 Z toho vyplýva, že CBD dotknutý vo veci samej nepredstavuje omamnú látku v zmysle Jednotného dohovoru.

77 Okrem toho treba ešte dodať, ako uviedla aj Komisia, že CBD dotknutý vo veci samej bol legálne vyrobený a uvádzaný na trh v Českej republike.

78 Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy treba dospieť k záveru, že články 34 a 36 ZFEÚ sú uplatniteľné na CBD dotknutý vo veci samej.

79 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že voľný pohyb tovaru medzi členskými štátmi je základnou zásadou Zmluvy o FEÚ, ktorá nachádza svoje vyjadrenie v zákaze množstevných obmedzení dovozu medzi členskými štátmi, ako aj všetkých opatrení s rovnocenným účinkom stanovenom v článku 34 ZFEÚ (rozsudok z 18. júna 2019, Rakúsko/Nemecko, C-591/17, EU:C:2019:504, bod 119).

80 Podľa ustálenej judikatúry zákaz opatrení s rovnocenným účinkom ako množstevné obmedzenia dovozu uvedený v článku 34 ZFEÚ sa vzťahuje na každé opatrenie členských štátov, ktoré môže priamo alebo nepriamo, skutočne alebo potenciálne narušiť obchod v rámci Únie (rozsudok z 18. júna 2019, Rakúsko/Nemecko, C-591/17, EU:C:2019:504, bod 120).

81 Okrem toho opatrenie, aj keď jeho cieľom ani následkom nie je menej priaznivé zaobchádzanie s výrobkami z iných členských štátov, patrí pod pojem „opatrenie s rovnocenným účinkom ako množstevné obmedzenia“ v zmysle článku 34 ZFEÚ aj vtedy, ak bráni prístupu tovaru s pôvodom v iných členských štátoch na trh niektorého členského štátu (rozsudok z 18. júna 2019, Rakúsko/Nemecko, C-591/17, EU:C:2019:504, bod 121).

82 V prejednávanej veci je nesporné, že zákaz uvádzať na trh CBD legálne vyrábaný v inom členskom štáte, pokiaľ je extrahovaný z rastliny *Cannabis sativa* ako celku, a nielen z jej samotných vlákien a semien, predstavuje opatrenie s rovnocenným účinkom ako množstevné obmedzenia v zmysle článku 34 ZFEÚ.

83 Z ustálenej judikatúry však vyplýva, že takéto opatrenie môže byť odôvodnené niektorým z dôvodov všeobecného záujmu vymenovaných v článku 36 ZFEÚ alebo naliehavými požiadavkami. V oboch prípadoch musí byť vnútroštátne ustanovenie vhodné na to, aby zabezpečilo uskutočnenie sledovaného cieľa, a nesmie ísť nad rámec toho, čo je nevyhnutné na jeho dosiahnutie (rozsudok z 18. júna 2019, Rakúsko/Nemecko, C-591/17, EU:C:2019:504, bod 122).

84 Okrem toho obmedzujúce opatrenie možno považovať za vhodné na zabezpečenie uskutočnenia sledovaného cieľa len vtedy, ak skutočne zodpovedá úsiliu dosiahnuť ho koherentne a systematicky (rozsudok z 23. decembra 2015, Scotch Whisky Association a i., C-333/14, EU:C:2015:845, bod 37).

85 V rozsahu, v akom Francúzska republika tvrdí, že jej právna úprava zakazujúca uvádzanie výrobkov pochádzajúcich z častí rastliny *Cannabis*, s výnimkou jej vlákien a semien na trh, má za cieľ ochranu verejného zdravia uvedenú v článku 36 ZFEÚ, treba pripomenúť, že zdravie a život osôb zaujímajú prvé miesto medzi statkami a záujmami chránenými Zmluvou o FEÚ a že členským štátom prináleží

rozhodnúť o úrovni, na ktorej chcú zabezpečiť ochranu verejného zdravia, ako aj o spôsobe, akým má byť táto úroveň dosiahnutá. Vzhľadom na to, že sa táto úroveň môže v jednotlivých členských štátoch líšiť, treba členským štátom priznať v tomto smere mieru voľnej úvahy (rozsudok z 19. októbra 2016, Deutsche Parkinson Vereinigung, C-148/15, EU:C:2016:776, bod 30).

86 Takáto voľná úvaha týkajúca sa ochrany verejného zdravia je osobitne dôležitá, ak sa preukáže, že za súčasného stavu vedeckého výskumu pretrvávajú pochybnosti, pokiaľ ide o určité látky používané spotrebiteľmi (pozri v tomto zmysle rozsudok z 28. januára 2010, Komisia/Francúzsko, C-333/08, EU:C:2010:44, bod 86).

87 Vzhľadom na to, že článok 36 ZFEÚ obsahuje výnimku z pravidla voľného pohybu tovaru v rámci Únie, ktorá sa musí vykladať striktne, je úlohou vnútroštátnych orgánov, ktoré sa na ňu odvolávajú, aby osobitne v každom jednotlivom prípade preukázali, s prihliadnutím na výsledky medzinárodného vedeckého výskumu, že ich právna úprava je potrebná na účinnú ochranu záujmov, ktorých sa uvedené ustanovenie týka, a najmä že uvádzanie daných výrobkov na trh predstavuje skutočné riziko pre verejné zdravie, ktoré musí byť dôkladne posúdené (rozsudok z 28. januára 2010, Komisia/Francúzsko, C-333/08, EU:C:2010:44, body 87 a 88).

88 Rozhodnutie o zákaze uvedenia na trh, ktoré napokon predstavuje najväčšiu prekážku obchodu s výrobkami legálne vyrábanými a uvádzanými na trh v iných členských štátoch, môže byť prijaté, len ak sa uvádzané skutočné riziko pre verejné zdravie javí ako dostatočne preukázané na základe najnovších vedeckých poznatkov, ktoré sú dostupné v čase prijatia takéhoto rozhodnutia. V tomto kontexte je cieľom posúdenia rizika, ktoré je členský štát povinný vykonať, posúdenie stupňa pravdepodobnosti škodlivých účinkov používania zakázaných výrobkov na ľudské zdravie a závažnosti týchto potenciálnych účinkov (rozsudok z 28. januára 2010, Komisia/Francúzsko, C-333/08, EU:C:2010:44, bod 89).

89 Členské štáty musia pri výkone svojej voľnej úvahy týkajúcej sa ochrany verejného zdravia dodržiavať zásadu proporcionality. Prostriedky, ktoré si zvolia, sa v dôsledku toho musia obmedziť na to, čo je skutočne nevyhnutné na zabezpečenie ochrany verejného zdravia, pričom musia byť primerané takto sledovanému cieľu, ktorý by nebolo možné dosiahnuť opatreniami menej obmedzujúcimi obchod v rámci Spoločenstva (rozsudok z 28. januára 2010, Komisia/Francúzsko, C-333/08, EU:C:2010:44, bod 90).

90 Je pravda, že posúdenie, ktoré je členský štát povinný vykonať, by mohlo odhaliť vysoký stupeň vedeckej a praktickej neistoty v tejto súvislosti. Takáto neistota, neoddeliteľná od pojmu predchádzanie škodám, vplýva na rozsah miery voľnej úvahy členského štátu a odráža sa na spôsoboch uplatnenia zásady proporcionality. Za týchto okolností treba súhlasiť s tým, že členský štát môže na základe zásady predchádzania škodám prijať ochranné opatrenia bez toho, aby musel počkať až dovtedy, kým sa naplno preukáže existencia a závažnosť týchto rizík. Vyhodnotenie rizika sa však nemôže zakladať na čisto hypotetických úvahách (rozsudok z 28. januára 2010, Komisia/Francúzsko, C-333/08, EU:C:2010:44, bod 91).

91 Správne uplatňovanie tejto zásady predchádzania škodám predpokladá v prvom rade zistenie potenciálne negatívnych dôsledkov navrhovaného použitia výrobku, ktorého uvádzanie na trh je zakázané, na zdravie a v druhom rade dôkladné posúdenie zdravotných rizík založené na najspoľahlivejších dostupných vedeckých údajoch a na najnovších výsledkoch medzinárodného výskumu (rozsudok z 28. januára 2010, Komisia/Francúzsko, C-333/08, EU:C:2010:44, bod 92).

92 Ak sa teda ukáže, že je nemožné s istotou určiť existenciu alebo rozsah uvádzaného rizika z dôvodu nedostatočných, nepresvedčivých alebo nepresných výsledkov vykonaných štúdií, ale pravdepodobnosť skutočného poškodenia verejného zdravia pretrváva za predpokladu, že by došlo k naplneniu rizika,

zásada predchádzania škodám odôvodňuje prijatie obmedzujúcich opatrení pod podmienkou, že budú nediskriminačné a objektívne (rozsudok z 28. januára 2010, Komisia/Francúzsko, C-333/08, EU:C:2010:44, bod 93).

93 Nepochybne, práve vzhľadom na judikatúru citovanú v bodoch 83 až 92 tohto rozsudku je úlohou vnútroštátneho súdu posúdiť, či zákaz uvádzať na trh CBD legálne vyrobený v inom členskom štáte, ak je extrahovaný z rastliny *Cannabis sativa* ako celku, a nielen z jej samotných vlákien a semien, je vhodný na zabezpečenie dosiahnutia cieľa ochrany verejného zdravia a nejde nad rámec toho, čo je nevyhnutné na jeho dosiahnutie. Súdnemu dvoru však prináleží, aby mu poskytol všetky potrebné usmernenia pri tomto posúdení.

94 Pokiaľ ide o posúdenie otázky, či je tento zákaz vhodný na zabezpečenie dosiahnutia cieľa ochrany verejného zdravia, treba uviesť, že v priebehu pojednávania vyšlo najavo, že uvedený zákaz sa netýka uvádzania syntetického CBD na trh, ktorý má rovnaké vlastnosti ako CBD extrahovaný z rastliny *Cannabis sativa* ako celku a ktorý by mohol byť použitý ako jeho náhrada. Vnútroštátnemu súdu prináleží overiť túto okolnosť, ktorá, ak by sa potvrdila, by mohla naznačovať, že právna úprava dotknutá vo veci samej nie je vhodná na dosiahnutie tohto cieľa koherentným a systematickým spôsobom.

95 Pokiaľ ide o nevyhnutnosť zákazu uvádzať na trh CBD v prípade, že je extrahovaný z rastliny *Cannabis sativa* ako celku, a nielen z jeho samotných vlákien a semien, treba uviesť, že Francúzska republika nie je povinná preukázať, že nebezpečná vlastnosť takéhoto výrobku je totožná s vlastnosťou omamných látok, akými sú látky uvedené v zoznamoch I a II Jednotného dohovoru. Nič to nemení na tom, že prináleží vnútroštátnemu súdu, aby posúdil dostupné vedecké údaje, ktoré mu boli predložené, aby sa s prihliadnutím na judikatúru citovanú v bodoch 88 až 92 tohto rozsudku a vzhľadom na úvahy uvedené v bode 72 tohto rozsudku uistil, že údajné skutočné riziko pre verejné zdravie nie je podľa všetkého založené na čisto hypotetických úvahách.

96 Vzhľadom na všetky vyššie uvedené úvahy treba na položenú otázku odpovedať tak, že články 34 a 36 ZFEÚ sa majú vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá zakazuje uvádzať na trh CBD legálne vyrobený v inom členskom štáte, ak je extrahovaný z rastliny *Cannabis sativa* ako celku, a nielen z jej samotných vlákien a semien, s výnimkou, že táto právna úprava je vhodná na zabezpečenie dosiahnutia cieľa ochrany verejného zdravia, a nejde nad rámec toho, čo je potrebné na jeho dosiahnutie. Nariadenia č. 1307/2013 a 1308/2013 sa majú vykladať v tom zmysle, že sa neuplatňujú na takúto právnu úpravu.

O trovách

97 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (štvrtá komora) rozhodol takto:

Články 34 a 36 ZFEÚ sa majú vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá zakazuje uvádzať na trh kanabidiol (CBD) legálne vyrobený v inom členskom štáte, ak je extrahovaný z rastliny *Cannabis sativa* ako celku, a nielen z jej samotných vlákien a semien, s výnimkou, že táto právna úprava je vhodná na zabezpečenie dosiahnutia cieľa ochrany verejného zdravia, a nejde nad rámec toho, čo je potrebné na jeho dosiahnutie. Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1307/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa ustanovujú pravidlá priamych platieb pre poľnohospodárov na základe režimov podpory v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 637/2008 a nariadenie Rady (ES) č. 73/2009, a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1308/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa vytvára spoločná organizácia trhov s poľnohospodárskymi výrobkami, a ktorým sa zrušujú nariadenia Rady (EHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007, sa majú vykladať v tom zmysle, že sa neuplatňujú na takúto právnu úpravu.

Podpisy